

Ekonomi ve hukuk Konya’da buluştu

26.11.2022

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün:

“Yargı şu anda toplumun ahlakını bozar vaziyette”

Daha İyi Yargı Derneği’nin, “A’dan Z’ye Türk Yargı Reformu”nu iş ve hukuk dünyasına anlatmak için başlattığı “Ekonomi ve Hukuk Buluşmaları”nın 11’incisi, 25 Kasım 2022 Cuma günü Konya’da, Dedeman Hotel’de gerçekleşti. Önceki Ekonomi ve Hukuk Buluşmaları, sırası ile Denizli, İzmir, Bursa, Mersin, Edirne, İstanbul, Hatay, Kayseri, Çanakkale ve Gaziantep’teydi.

Konya buluşmanın konusu, “istikrarlı büyüme ve kalkınma”ydı. Açılışta konuşan Mevlana Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (MEVLANASİFED) Başkanı İclal Güliz Arıkoğlu, ekonomik sıkıntıları aşıp sürdürülebilir kalkınmayı sağlayarak refahı kalıcı hale getirmenin ilk ve en önemli şartının ileri bir hukuk devleti ve demokrasi olduğunu vurgulayarak, “Temel hakları, özellikle ifade özgürlüğünü koruyup geliştirmek ekonomide rekabet gücün kazanmanın ve katma değeri yüksek, inovatif üretim yapmanın zeminini ve iklimini oluşturur. Bu sebeple yargı sisteminin bir millete verebileceği en değerli hizmet, başta ifade özgürlüğü olmak üzere temel hak ve özgürlükleri etkin olarak korumak ve geliştirmektir” dedi.

Açılışın bir diğer konuşmacısı Konya KONSİAD Başkanı Ali Kaya “Hukuk varsa yatırım yaparız, hukuk varsa yabancı yatırım gelir” derken, Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk de “Ekonomi ve hukuku birbirinden ayrılmayan bir bütün olarak görüyoruz. Bir ülkede ekonominin gelişmesi için iyi bir hukuk sistemine, hak ve adaletin üstünlüğüne ihtiyaç duyulduğunu biliyoruz” diye konuştu.

Buluşma, Prof. Dr. Fatih Özatay’ın “istikrarlı büyüme ve kalkınma için gereken yapısal reformlar” konulu sunumu ile devam etti. Türkiye’nin kısa vadeli bir sorun olarak, uygulanan ekonomi politikası nedeniyle çok yüksek enflasyon yaşadığını, bu yılın ikinci yarısı itibarı ile de düşük büyüme ile yüz yüze kaldığını vurgulayan Özatay şunları anlattı:

“Türkiye’nin riski çok yüksek”

“Orta ve uzun vadeli bakarsak ise temel sorunumuz, zengin ülkeler ile aramızdaki gelir farkının kapanmaması. Dünya Bankası’na göre yüksek orta gelirli ülkelerdeniz. Zenginlere yaklaşabilmek için kaliteli yatırım, yüksek eğitim düzeyi, yüksek teknoloji ürünü ihracı ve kurumsal kalite, yani iyi yargı, güçlü sendika, bağımsız merkez bankası gerekiyor. Ama yatırımlarımız ortalama düzeyde ve onun için bile tasarruflarımız yetmiyor, o nedenle dışardan borçlanıyoruz; eğitim durumumuz orta ikiden terk, eğitimimizin kalitesi de düşük; yüksek teknoloji ürünü ihracatımız çok çok düşük; kurumsal kalitemiz çok sıkıntılı. Bu nedenler ile Türkiye’nin riski çok yüksek. Bu da kurları artırıyor, yurtdışından ancak tefeci faizi ile

borçlanabilmemize neden oluyor. Hukuk sistemizi iyileştirerek, ihale yasasını eski haline, Merkez Bankası ve BDDK'yi yeniden bağımsız hale getirerek ve ciddi bir ekonomi programı uygulayarak ülke riskini düşürmek mümkün. Risk düşünce döviz kuru da düşecek. Köprü ve otoyollara verdiğimiz gelir garantisini de kaldırabilirsek, maliye politikasını rahatlatabilir, o kaynağı yoksullukla mücadele için kullanabiliriz.”

Buluşmanın son konuşmacısı Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, Türkiye'nin yargı düzenini değerlendirip, daha iyi bir yargı için derneğin hazırladığı “A'dan Z'ye Türk Yargı Reformu” başlıklı çözüm önerilerini sundu. Av. Mehmet Gün, özetle şunları söyledi:

“Mahkemedeki bir dosya, dışarda bin kişiyi ilgilendiriyor”

“Adalet istatistiklerine göre 2021 yılında Konya merkezde 39 bin ceza davası açılmış. 28 bin dava da bir önceki seneden kalmış. Türkiye’de davalar beş ila dokuz yıl arasında sürüyor. Bu gerçeğin verdiği mesaj şudur: Ben arkadaşıma borç veririm, geri almam en az dokuz sene sürebilir. Öyleyse ben bu borcu vermemeyeyim, ben bu krediyi açmayayım, bu ülkenin insanı ile yardımlaşmayayım. Benim başımda gelmedi demeyin. Mahkemedeki bir dosya, dışarda bin kişiyi ilgilendiriyor. Bin kişi, davranışını ona göre belirliyor. Ekonomimizin iyileşmesi için bu tabloyu değiştirmemiz gerekiyor.

“Mahkemelerimizi kaliteli hizmet verir hale getirmeliyiz”

“Yargının yetkilerinin kısıtlanmasına neden olan halka kaliteli hizmet verememe meselesini çözmemiz gerekiyor. Yargı şu anda toplumun ahlakını bozar vaziyettedir. Çünkü mahkemelere gittiğinizde doğruyu söylemek zorunda değilsiniz. Yalan söylerseniz savunma hakkı olarak görülüyor, hoş görülüyor. Mahkemelerimizi kaliteli hizmet verir hale getirmeliyiz. Öyle getirmeliyiz ki bir yargıç verdiği karar nedeni ile başka bir yere sürüldüğünde, hepimiz gidip o yargıçı savunabilmeliyiz. Ama şu anda ne yargıçı, ne savcıyı, ne mahkemeyi ne de avukatı savunabilecek durumdayız. Tam tersi, bizi yönetenlere, şu mahkemeleri bir hizaya soksana diyoruz. Çünkü mahkemeler kaliteli hizmet veremiyor. Ama bu mahkemelerin kabahati değil. Önlerine her sene milyonlarca dava yığıyoruz, hadi bunu temizle diyoruz. Ama bunu yaparken kullanacakları kurallar çok eski. Daha İyi Yargı Derneği'nin yola çıkış sebebi de işte bu: Uyuşmazlıklarımızı, mahkemeye gitmeden önce yönetmeyi öğrenmeliyiz.

“Hukukun üstünlüğünde bir kara delik var”

“Hukukun üstünlüğü demek, bir toplumda, sıfatına, unvanına, varlığına bakılmaksızın herkesin hukuk kurallarına tam tâbî olması demek. Türkiye’de bu konuda büyük bir kara delik var; kamu görevlilerinin soruşturulmasında idari amirlerinin izni müessesesi. Amiri izin vermeze kamu görevlisine karşı hukuk üstün değil. Öncelikle çözmemiz gereken bir sorun da bu. Eğer kamu

görevlisinin yargılanmasında idari amirinin izni şartını kaldıramazsak, ne kaliteli bir demokrasi ne de daha iyi bir yargı inşa edebiliriz.”

A'dan Z'ye Türk Yargı Reformu

Türkiye'deki yargı sorunlarını tespit edip çözüm önerileri geliştirmek, bu öneriler üzerinde toplumsal mutabakat sağlanması ve çözümlerin hayata geçirilmesi için çalışmak üzere Kasım 2014'te kurulmuş, siyaseten tarafsız bir sivil toplum kuruluşu olan Daha İyi Yargı Derneği'nin yargının kaliteli hizmet vermesi için geliştirdiği çözüm önerilerini içeren “A'dan Z'ye Türk Yargı Reformu” çalışması, yargıda şu temel dokuz reformu öneriyor:

1. Hakimler Savcılar Kurulu'nu, toplumun tüm kesimlerini temsil eden, hiçbir kişi, grup veya koalisyonun etki edemeyeceği, tam bağımsız hale dönüştürerek, kaliteli yargı hizmeti üretimine odaklanan düzenleyici bir kurum olarak Adalet Yüksek Kurumu oluşturmak.
2. Yargının idaresiyle ilgili her türlü karar ve işlemi etkin yargısal denetime açıp, bu amaçla yargı konularında uzmanlaşmış Adalet Yüksek Mahkemesi oluşturmak.
3. Anayasa Mahkemesi'nin daire sayısını 3'e çıkarmak, üye sayısını 15'den 30'a yükseltmek, seçimlerini kamuoyunun katılımına açık şeffaf ve yargı denetime tabi tutarak kapasitesini artırmak ve siyaseten tarafsızlığını geliştirmek.
4. Hukuk mesleklerinin her biri için, yönetimleri sadece meslek mensupları tarafından seçilen, tam bağımsız yargısal meslek kuruluşları oluşturmak.
5. Yargı görevlerine kabul ve atamalarında tam liyakati sağlamak; yargı üst organlarına, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay üyeliklerine adaylık ve atamalarda kamuoyunu dahil ederek tam şeffaflığı, seçme ve atama kararlarını gerekçeli açık oya tabi tutup bütün aşamaları yargı denetimine tabi kılarak tam hesapverirliği sağlamak.
6. Ahi geleneğinin özüne uygun olarak yeknesak hukuk meslekleri kariyer planı oluşturmak ve insan kaynaklarını ihtiyaca uygun olarak geliştirip liyakat esaslı olarak değerlendirmek.
7. Yargı hizmet birimlerini, mahkemeleri ve insan kaynaklarını 26 kalkınma bölgesi bazında optimum şekilde dağıtmak, uzmanlıkları merkezlerde yoğunlaştırırken hizmeti halkın ayağına götürmek.
8. Uyuşmazlıkları erken aşamada tespit ederek yargının iş yükünü önceden kestirmek, yargı kaynaklarını ileriye yönelik planlamak, modern uyumsuzluk yönetim usulleri ve dava öncesi dürüst ifşa ve ibraz kurallarıyla sulh ve uzlaşmayı teşvik etmek, davaları en geç üç-dört ay içinde sonlandırmak.
9. Herkese karşı hukukun üstünlüğü için kamu görevlilerinin suçlarında idari amirlerinin ve kendi kuruluşlarının soruşturma izni vermesi şartını kaldırmak.